

Manifest 'Meer grip op digitalisering'

Naar een structurele verbetering van de aanpak van informatievoorzieningsprojecten.

Een goede informatievoorziening laat je slagen door kwaliteit van binnenuit.

Een nieuw besturingsmodel voor complexe projecten met ICT.

Waarom dit manifest?

De digitalisering in de samenleving voltrekt zich in een snel tempo.

De bestaande besturing en kwaliteit van projecten schiet te kort.

Wat is het doel?

Het doel is het realiseren van succesvolle projecten die de kwaliteit verbeteren van de informatievoorziening in organisaties en zo zorgen voor goedwerkende, effectieve, betrouwbare, duurzame en veilige informatievoorziening.

Wat is nodig!

1. Een besturingsmodel om opdrachtgevers bij de uitvoering van projecten met informatievoorzieningen op een professionele wijze te ondersteunen.
2. Een erkende onafhankelijke architect die deskundig en vaardig is op de gebieden van en de verwevenheid tussen informatica, organisatiedoelstellingen, bedrijfsvoering en management.
3. Een architect die optreedt als ontwerper en als toezichthouder.
4. Een uitgewerkt competentieprofiel en curriculum dat leidt tot de onafhankelijke architect van de toekomst.
5. Een samenstel van eisen voor een universitaire masteropleiding en positionering van die masteropleiding binnen de universiteiten, inclusief de verbetering van het lerend vermogen, een voortdurende kwalitatieve ontwikkeling en kritische reflectie hierbij.
6. Een wettelijke basis voor de bescherming van de titel van onafhankelijk architect en een hieraan gekoppeld register.
7. Een beroepsgroep die eisen stelt aan voortdurende professionalisering, beroepservaring, bijscholing en die een gedragscode opstelt en handhaaft.
8. Een netwerk van erkende onafhankelijke specialisten die gecertificeerd en ingeschreven zijn in een register en die de architect kunnen ondersteunen in zijn rol.
9. Een portfolio van visualisaties waarmee het ontwerp en alle details van het project goed zichtbaar en toegankelijk zijn voor alle betrokkenen.
10. Een samenwerkingsverband van overheid, bedrijfsleven en universiteiten om deze vernieuwing in te voeren.

Toelichting

- a. De onafhankelijkheid van de architect houdt in dat hij kan werken vanuit een objectieve en zelfstandige visie- en oordeelsvorming. De positionering moet elke schijn van partijdigheid en belangenverstrengeling voorkomen. Verstrengeling van verschillende belangen is een veel voorkomend nadeel waardoor ICT-projecten falen.¹
- b. Voor de architect geldt de gedragsregel:
‘De architect is gehouden de opdrachtgever onafhankelijk en deskundig in een vertrouwenspositie als adviseur terzijde te staan. De architect behartigt de belangen van de opdrachtgever naar beste weten en kunnen, in het besef niet alleen verantwoordelijk te zijn jegens de opdrachtgever, maar ook tegenover de samenleving, de omgeving en de collega’s.’
Het bredere belang is een belangrijk punt om te komen tot goede oplossingen voor organisaties en samenleving.
- c. Met de onafhankelijke positie van de architect kan een optimale aanpak van een project worden bereikt. Deze positie levert al direct voordelen op bij de start van een project. In het begin worden veel bepalende keuzes gemaakt die de eindoplossing in grote mate vormgeven. Juist hier is een onafhankelijke positie een belangrijke borging.
- d. Een opdrachtgever kan bij de aanvang van een project aan een of meerdere architecten vragen om zijn behoefte- en probleemstelling vanuit een onafhankelijke en professionele deskundigheid te beoordelen. Hiermee krijgt de opdrachtgever van verschillende deskundige architecten een goed inzicht wat zijn mogelijkheden en risico’s zijn. Op basis daarvan kan de opdrachtgever tot een goede beslissing over de opdracht komen.
- e. De architect is een deskundig autoriteit van hoge professie. Dat hij een erkende positie heeft, betekent dat zijn naam op het spel staat als hij in het ontwerp niet goed presteert.
- f. Voor de architect speelt niet het belang van de omvang van de opdracht wat er moet worden gerealiseerd. Daardoor kan de architect tot een objectief oordeel komen wat er nodig is.
- g. De architect maakt op basis van zijn kennis en ervaringen een kosteninschatting van datgene wat gerealiseerd moet worden. Dat geeft de opdrachtgever een kader bij de aanbesteding. De architect kan toetsen of datgene wat de leverancier voorstelt reëel en haalbaar is.
- h. Een essentieel onderdeel is een op de functie toegespitst opleidingsprogramma. Onderzoeken wijzen uit dat het aan kennis en deskundigheid schort, mede waardoor projecten falen. De beroepsgroep wordt op een hoger niveau gebracht. De nascholing en de praktijkervaring bij verschillende opdrachtgevers brengen met zich mee dat het niveau wordt versterkt en de professionaliteit van de beroepsgroep toeneemt.

¹ Zie blz 36 van het eindrapport “Naar grip op ICT” van de tijdelijke commissie ICT-projecten van de Tweede Kamer (de commissie Elias) van 2014. Het rapport staat er vol van welke belangen allemaal een rol spelen.

Dit geldt ook voor de onafhankelijke specialisten die worden ingeschakeld op deelgebieden onder verantwoording van de architect.

- i. De verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden van de architect is uitdrukkelijk geregeld zowel naar de opdrachtgever als naar de bouwers en leveranciers.
- j. Het toezicht door de architect op de uitvoering geeft de waarborg dat al datgene wat is ontworpen ook daadwerkelijk zo wordt uitgevoerd.

Zoetermeer, september 2017.